Doktorand på Le Clézio i Ingå

Fil lic Fredrik Westerlunds telefon har gått het sedan det stod klart att årets nobelpristagare i litteratur är Jean-Marie Gustave Le Clézio. I Finland är Ingåbon Westerlund nämligen den enda som doktorerar på Le Clézio.

– Visst är det jätteroligt för mig också, det visar att jag valt något riktigt relevant! Nu behöver jag inte heller längre svara på frågor som: "Vem är det?" när jag berättar om vad jag gör. Alla kommer att känna till Le Clézio, konstaterar Fredrik Westerlund.

Fredrik Westerlund i Ingå är den enda i vårt land som doktorerar på Le Clézio.

Han är inskriven som doktorand vid Helsingfors universitet och arbetar även som tf. lektor i franska vid Åbo Akademi. Fredrik Westerlund är hemma från Jakobstad men bosatt i Ingå sedan några år och är gift med den kända sångaren **Susanne Westerlund**.

2 000 besökare

Westerlund upprätthåller två Le Clézio webbplatser (http://www.multi.fi/-fredw/ och http://www.associationleclezio.com/). Beskrivande för hur snabbt intresset för Le Clézio ökade när han utsågs till nobelpriset, är att den ena av dessa webbplatser under tre års tid hade 10 000 besökare men enbart på torsdagen 2 000 besökare.

Själv blev Fredrik Westerlund av sin lärare i franska i början av 1990-talet uppmanad att läsa Le Clézio. Sedan var han "fast", säger han och uppger att det dels var språket och dels tematiken som fascinerade.

– Tilltalet är både ödmjukt och spännande på en gång.

Djup i stället för yta

Westerlund förklarar att Le Clézios tidiga produktion från 1960- och 1970-talen är ganska svårtillgänglig medan den senare är mera läsarvänlig. För den som inte från förut är bekant med Le Clézio kan det löna sig att börja med någon av de senare böckerna, till exempel *Allt är vind* eller *Vandrande stjärna*.

Le Clézios första bok kom ut redan för 45 år sedan och författaren blev genast uppmärksammad.

– Det var svårt för honom eftersom han är en mycket blyg och tillbakadragen person. Han rörde sig inte i kretsarna i Paris och han trivdes inte med etablissemanget. Det är först på senare år han börjat uppträda också i TV och radio.

Westerlund säger att Le Clézio tar avstånd från ett kulturliv där ytan är framme på bekostnad av djupet. Han reser mycket och har en speciell förståelse för ursprungsfolken. Följande bok, som kommer ut i oktober på svenska, handlar om de polynesiska öarna och är en blandning av fiktion och fakta.

MARIT LUNDSTRÖM
marit.lundstrom@vastranyland.fi

I have never been a pet-owner
en ole koskaan ollut eläinrakas
jag har aldrig tyckt om djuren

Klaus Riederer 2008

"I have never been a pet-owner, en ole koskaan ollut eläinrakas/jag har aldrig tyckt om djuren" är texten till det här fotot.

I have never stopped
en ole koskaan ollut vanha
jag har aldrig varit gammal

Klaus Riederer 2008

"I have never stopped/en ole koskaan ollut vanha/jag har aldrig varit gammal" är texten som ledsagar den här bilden.

Mångtydigt på Zebra med Klaus Riederer

Samhällskritiska kallar Klaus A J Riederer sina fotografier i galleri Zebra. Och för all del, vissa samhällskritiska speglingar ingår, men framför allt är kombinationerna av bild och text mångtydiga.

KONST

Utställning: I mitt svartvita liv (har jag aldrig..) Foton av Klaus Riederer
Plats: Galleri Zebra
Tid: 2.10 till 24.10 2008

Det är som om fotokonstnären Klaus A J Riederer inte riktigt litade på sina egna bilder. Han har nämligen försett dem med texter som i vissa fall rent av förstör bilden, i synnerhet som texterna på engelska, finska och svenska finns på passepartouten innanför ramen.

Å andra sidan bjuder han betraktaren på många frågor och en i och för sig intressant vandring från bild till bild. Han påpekar själv att texterna varierar beroende på språk, vilket innebär en liten upptäcktsresa i sig. Det visar att olika tolkningar alltid är möjliga.

I den enda färgbilden som heter "I mitt svartvita liv (har jag aldrig)" är texten densamma på alla tre språken. Fotot med ett galler i förgrunden bär texten: "I have never been free/en ole koskaan ollut vapaa/jag har aldrig varit fri".

Medvetet motsägelsefullt

En vacker bild av en naken gravid kvinna ledsagas av texten: "I have never been expecting/en ole koskaan ollut naisen kanssa/jag har aldrig varit med en kvinna". Om avsikten är att sätta myror i huvudet på betraktaren så lyckas det, men personligen tycker jag bilden är bättre utan text.

Underfundig är texten till ett foto av en rad bänkar i urban miljö: "I have never stopped/en ole koskaan ollut vanha/jag har aldrig varit gammal", likaså texten "I have never had fun/en ole koskaan ollut lapsi/jag har aldrig varit ett barn" där fotot föreställer en pojke som leker med en segelbåt vid en kajkant.

Ingen av dessa bilder skulle jag kalla samhällskritisk, med eller utan text, men visst kan de bidra till att man reflekterar över olika fenomen.

Ett samhälls- och miljökritisk budskap kan kanske läsas in i bilden av en sälkut med texten "I have never been a pet-owner, en ole koskaan ollut eläinrakas/jag har aldrig tyckt om djuren" eller en fin naturdetalj med texten "I have never seen the beauty of nature/en ole koskaan ymmärtänyt luontoa/jag har aldrig insett naturen". Riederer säger nämligen att det ligger en djup betydelse i dissonansen mellan texten och bildinnehållet.

– Jag vill skapa djupsinniga och behagliga känslor med mina grafiskt renodlade, varmtonade och monokroma fotografier. Jag ifrågasätter dessa känslor med kontroversiella texter som alltså är en väsentlig del av arbetets helhet, säger han i en presentation där den svenska språkdräkten bitvis är svårbegriplig.

Stora ord

I galleriets lilla rum visar han en helhet kallad Konstnären i sitt arbete. Den består av några foton från Grez-sur-Loing söder om Paris där Riederer tillbringade tid som stipendiat och kom att följa med andra konstnärers arbete. Så värst mycket av dessa intryck föremedlar han inte, men i sin presentation tar han till stora frågor: Vad är essensen av konstnären?. Är det rent av så att konstmänskor har särskilda egenskaper som fattas andra?

Och visst är det tillåtet att undra, och visst kan man bjuda sina medmänniskor på dessa funderingar, det är riktigt givande. Men lika viktigt är att bilderna får tala sitt eget språk.

MARIT LUNDSTRÖM
marit.lundstrom@vastranyland.fi